

Gjør det selv!

Dra kobber- og pexrør

Å trekke ny vannledning til kraner og WC-skål er eksempler på noe du selv kan gjøre. I denne brosjyren viser vi hvordan du kobler med klemringskobling. Les igjennom instruksjonene før du begynner.

■ Dette behøver du:

- Baufil
- Kniv
- Metallfil
- Skiftenøkkel (2 st.)
- Tommestokk
- Skrujern
- Skyvelære
- Bøtte og klut
- Lommelykt
- Boremaskin
- Gummiklubbe (eller noe annet mykt å hamre med, f. eks. en trebit)

Passende størrelse ved ny rørlegging

<u>Rør til</u>	<u>Ytterdiameter</u>
Stammer og badekar	15 mm
Dusj, oppvaskbenk, vaskested og WC	12 mm

Om røret er lengre enn 3 meter, bør ytterdiameteren være minst 15 mm.

■ Slik gjør du:

1. Steng av hovedkranen. Om du f. eks. skal koble til nye rør til eksisterende rørlegging, monterer du først avstengningsventil ved uttaket fra de gamle rørene. Når avstengningsventilene er montert og stengt, kan du åpne hovedkranen igjen og fortsette arbeidet uten å ødelegge det eksisterende VVS-systemet.

2. Merk av hvor rørene skal trekkes. Skru fast rørklemmer med ca. 60 mm mellomrom. Ikke glem sperrepakningene mellom klemme og vegg når du trekker rør i våtrom!

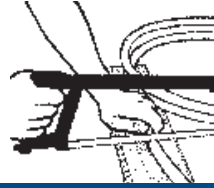

3. Mål ut en tilstrekkelig rørlengde.

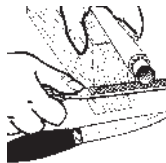
Gjør det selv!

4. Sag av kobberøret vinkelrett. Ikke trykk for mye med baufilen (røret kan bli ovalt).

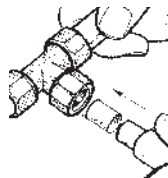
Sag vinkelrett.

5. Skrap av plastisoleringen ca. 2 cm inn fra rørenden. Kontroller at kobberøret ikke er skadet. Fil av gradene inn- og utvendig.

Skrap av isolering.

6. Før inn støttehylsen i rørenden. Før røret inn i klemringkoblingen så langt det går.

Før røret inn i klemringen.

7. Trekk først til mutteren med hånd – deretter med skiftenøkkel ca. 1/2 omgang. Hold imot med den andre skiftenøkkelen.

Trekk til mutteren.

8. Monter rørene. Begynn med å bygge ut rørstammene fra kobling til kobling. Koble deretter til de øvrige rørene, kraner, apparater osv.

Begynn med rørstammen.

9. Sett på vannet, og kontroller at det ikke drypper eller lekker i skjøter og tilkoblinger. Ved lange rørlegginger kan du kontrollere tettheten "halvveis" ved å plugge røret og sette på vannet. Erttrekk koblingsmutterne ved behov.

Kontroller rørene.

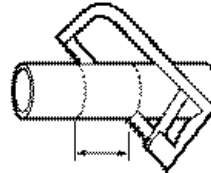
Ikke legg koblede rør i vegger eller gulv.

Gjør det selv!

■ Uttak på eksisterende rør

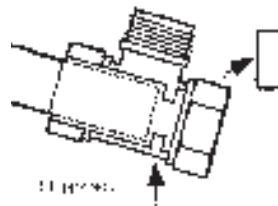
Når du vil lage et uttak på et eksisterende hardt rør for f. eks. oppvask- eller vaskemaskin, skal du bruke en rotkobling (klemringskobling).

1. Kapp røret ca. 22-24 mm.
2. Trekk røret unna så pass mye at koblingen kan tres på.

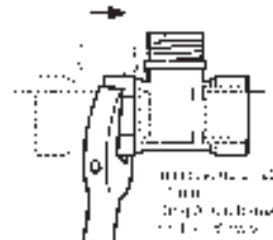
Kapp eksisterende rør.

3. Tre koblingen over den ene rørenden inntil det butter.
4. Skyv koblingen over den andre rørenden.

Tre koblingen over rørendene.

5. Trekk til mutteren med hånd – deretter med skiftenøkkel ca. 1 - 1 1/2 omgang. Hold i koblingen med den andre skiftenøkkelen.

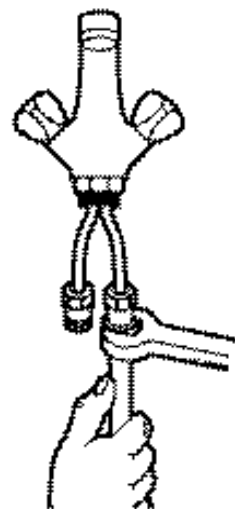

Trekk til mutteren.

■ Tilkobling av WC, vaskested og kraner

For å koble kraner og WC til tilkoblingsrørene bruker du klammerkobling eller halvkobling. Monter avstengningsventil på ledningen foran armaturen, så slipper du å stenge av hovedkranen om du f. eks. en eller annen gang må reparere.

Tilkoblingsrør i plast kan erstatte kobberør ved tilkobling av vaskested og WC. Disse rørene finnes i ulike lengder og leveres komplett med koblingsmutre.

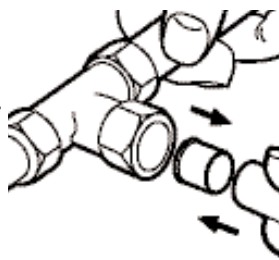
Tilkobling av blandedbatteri.

Gjør det selv!

■ Pex-rør

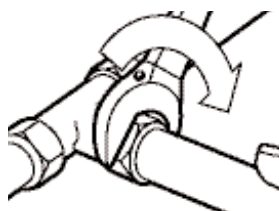
Pex er lagd av fornett polyeten. Pex-materialet er godkjent til drikkevann (kranvann) og godt egnet for både kaldt og varmt vann.

Kapp røret vinkelrett med en rørkutter, sekator eller fintannet sag.

Før røret inn i koblingen.

En innvendig støttehylse skal alltid brukes ved kobling av Pex-rør. Legg merke til at det ikke er samme støttehylse som for kobberør. Trekk først til mutteren med hånd og deretter med skiftenøkkel ca. 2 omganger. Hold i koblingen med den andre skiftenøkkelen.

Trekk til mutteren.

■ Slik bruker du gjengeteip

Gjengeteip trengs ikke til klemringskoblinger, men til vanlige rørkoblinger, der to gjenger skal være tette mot hverandre. Sveiv gjengeteipen 7 – 8 omganger rundt gjengene. Grip med tommelen og pekefingeren rundt gjengene, og trykk fast teipen ved å trekke tommelen og pekefingeren rundt én omgang. Trykk deretter ned teipen i gjengene med tommelneglen. Et alternativ til gjengeteip er lin.

■ Frostbeskyttelse

Om du installerer vann i fritidshus, skal du tenke på frostfaren. Monter derfor en avtappingsventil på systemets laveste punkt, slik at du kan tappe ut vannet dersom varmen stenges av om vinteren. Legg merke til at kraner, varmtvannsberedere og WC må tømmes for vann. Skru av nipler og lignende fra kraner og vannspredere utendørs. Hell frostbeskyttelsesmiddel i vannlås og WC.

Om du har litt varme på om vinteren, tenk da på at yttervegger og gulv kjøles ned hurtigere enn rommet ellers. Fare for at vann i ledninger i vegger og gulv fryser selv om temperaturen i huset er over frysepunktet. Isoler rør i grunnmur og kjeller med rørsåler.

En informasjonsbrosjyre fra

www.coop.no